

Jylhää poptaidetta muistellen

TEKSTI: ELINA KESKITALO
KUVA: KIMMO JYLHÄ

PIENI AFRIKKALAINEN TYTTÖ katsoo kohti, kädessään tyhjä lautanen. Taidemaalari **Kimmo Jylhän** *Nälkä*-niminen teos valmistui vuonna 1971, mutta teema ei ole vanhentunut.

"Samalla ajatonta ja ajankohtaista", intendentti **Heli-Maija Voutilainen** luonnehti Keski-Suomen museossa parhaillaan esillä olevaa Jylhän muistonäyttelyä.

Näyttely sisältää läpileikkauksen Kimmo Jylhän (1939–2002) tuotantoon 1960-luvun lopulta 2000-luvun alkuun asti. Varhaisimmat esillä olevat työt ovat pop-taidetta, jonka ensimmäisiä edustajia Jylhä Suomessa oli.

"Hän organisoiki Keski-Suomen taiteen pienen pop-myrskyn, niin kuin sitä Helsingissä kutsuttiin", näyttelyn koonneeseen työryhmään kuuluva läänintaitelijä **Hannu Castrén** kuvailee.

Popin tyylillä syntyi muun muassa kriittinen sarja Vietnamin sodasta. Seuraavalla vuosikymmenellä taiteilijan tyyli muuttui valokuvarealismiksi, mutta kriittisyys säilyi. Taiteilija yhdisteli omaperäisesti arjen realismiin maagisia ja surrealistisia piirteitä.

Jylhä tarkasteli maalaustaiteen keinoin niin Palestiinan pakolaisia kuin kotimaan rakennemuutoksen seurauksia. 1970-luvun kuvista löytyy myös työläisaiheita.

"Kimmo Jylhän aatteellisuuden ydin oli, että hän oli pienen ihmisen puolella", Castrén tiivistää.

1980-luvulla Kimmo Jylhä siirtyi maalaamaan romanttissurrealistisia maisemakuvia. Myös niistä saattoi löytyä kriittinen näkökulma, kuten huoli kaupungistumisen vaaroista.

1990-luvulta näyttelyyn on valikoitunut muun muassa *Puku*-sarja, joka ni-

Kimmo Jylhän *Metallimiehen rypyt* kertovat raskaasta työstä.

mensä mukaisesti kuvaa erilaisia vaateparsia.

"Näkisin sen muotokuva-sarjana ihmisestä tässä todellisuudessa. Arkisten esineiden, esimerkiksi vaatteiden, kautta voi kuvata ihmisen luonnetta häntä yksilöimättä", Castrén pohtii.

Yhdessä teoksista mallina on rauhanpalkinnon saaneen arkkikiipisa Desmond Tutun asu, mikä kertoo rauhan-

teeman jatkuneen Jylhän tuotannossa vielä viime vuosikymmenelläkin.

Kimmo Jylhä oli taiteilijana itseoppinut. Maalaamisen ohella hän työskenteli sanomalehti Keski-suomalaisen palveluksessa, aluksi valokuvaajana ja myöhemmin reprografina.

"Maalaustaide oli Kimmolle aina työn vastapainoa", Castrén kertoo.

Leipätyö myös antoi uran myöhem-

pinä vuosina vaikutteita taiteen tekemiseen. Keski-suomalaisessa Jylhä pääsi seuraamaan kuvankäsittelyn huimaa kehitystä ja omaksui sen osaksi ammattitaitoaan taiteilijana. Viimeisinä vuosinaan Jylhä tekikin laajan sarjan tietokonegrafiikkaa.

Kimmo Jylhän muistonäyttely on esillä Keski-Suomen museossa 30.1.2005 asti.

MUKAAN JYTIN NÄYTELMÄÄN?

Jyväskylän Ylioppilasteatteri hakee tekijöitä ensi keväänä toteutettavaan *Muodonmuutos*-näytelmään. Esitys perustuu **Franz Kafkan** novelliin, ja sen ohjaajina toimivat **Panu Pitkänen** ja **Eeri Mäki-Tähkänen**.

Esitykseen haetaan niin näyttelijöitä, tanssijoita kuin valo- ja ääni-ihmisiä. Harjoitukset alkavat joulukuussa ja jatkuvat ensi vuoden puolella. Ensi-ilta on 31. maaliskuuta, ja esitykset jatkuvat läpi huhtikuun.

Valintakoe järjestetään sunnuntaina 28.11. klo 17 Ilokivessä. Tilaisuuteen tulee ilmoittautua etukäteen sähköpostitse osoitteeseen b8278@jypoly.fi.

TAIDETTA ESIIN ILOKIVEEN

JY:n kulttuurivaliokunta tarjoaa vuoden 2005 alusta lähtien ylioppilaskunnan jäsenille mahdollisuuden saada kuvataiteellisia töitään esille ylioppilastalo Ilokiven yläkertaan.

Näyttelyn toteutus ja pystytys on jokaisen taiteilijan omalla vastuulla, mutta näyttelytoimikuntalaiset toimivat mielellään apuna. Voit ehdottaa myös ryhmäteemaa, jos et halua tuoda pelkästään omia töitäs näytille. Tällä hetkellä taideteosten kolmiulotteisuus on poissuljettu vaihtoehto.

Näyttelyehdotuksia voi tehdä kulttuurisihteeri **Minna Hautamäelle**, kulttuurisihteeri@jyy.fi, puh. 260 3356.

SEMINAARI PELIGRAFIKASTA

Agora Game Lab ja tietotekniikan laitos järjestävät seminaarin aiheesta "Digitaalisten pelien grafiikka ja visuaalisuus" torstaina 2.12. Agoran salissa C233.1. Seminaari on avoin kaikille kiinnostuneille. Ilmoittautumiset (nimi, laitos, sähköpostiosoite) 26.10. mennessä osoitteeseen ajkirjav@iki.fi.

Kelpo elokuva, loistava levy

20 VUOTTA SITTEN **Princestä** tuli tähti. Sitä ennen hän oli saanut menestystä USA:ssa lähinnä mustan musiikin listoilla, sekä MTV-julkisuutta videoiltaan *Little Red Corvette* ja 1999, mutta lopullinen läpimurto tuli vuonna 1984 *Purple Rainin*, hänen kuudennen levynsä ja ensimmäisen elokuvansa myötä.

Prince oli jo tovin haaveillut semi-omaelämäkerrallisesta elokuvasta, jossa hän itse saisi loistaa tähtenä. Tuotantoyhtiö lähti hankkeeseen epäillen, mutta nauroi matkalla pankkiin. Elokuva sinkosi katsojalistojen kärkeen ympäri maailman. Kuukautta aikaisemmin julkaistu albumi pysyi USA:n listaykkösenä 24 viikkoa ja on Princen kaupallisesti menestynein levy.

Klassikkostatus kuuluu ennen kaikkea levyille, mutta ei elokuvakaan ole huono. Itse asiassa *Purple Rain* on rock-elokuvaksi harvinaisen onnistunut ja viihdyttävä. Princen kolmesta elokuvasta se on ainoa, jota voi vilpittömästi suositella muillekin kuin faneille, ja se on myös ainoa, jota Prince ei itse ohjannut. Prince sai elokuvan musiikista Oscar-pystin.

Prince on Kid, perheväkivallan täyttämässä kodissa asuva, rocktähteydestä haaveileva nuori muusikko. Hän yrittää todistaa kykyjään paikallisen rock-klubin omistajalle, kilpailevalle The Time-yhtyeelle sekä tietenkin Apollonia-nei-

Palsta esittelee kulttuuri-klassikkoja laidasta laitaan.

tokaiselle. Lisädramatiikkaa elokuvaan tuovat traagiset perhetapahtumat sekä kireät välit bändikavereihin. Huumorista vastaavat – tahattoman hauskan kasa-riestetiikan ohella – räävittömät sidekickit Morris ja Jerome.

Elokuvan suurin ongelma ovat näyttelijät, sillä he ovat pääasiassa muusikoita, siis amatöörejä. Prince itsekin ei näyttelijänlahjoja juuri väläyttele, mutta arrogantin rocktähten "roolin" hän kyl-

lä hallitsee.

Elokuvan pohjimmainen erinomaisuus piilee kuitenkin musiikissa, jota saadaan paljon. Lavalla Prince & The Revolution on suvereeni sekoitus rockia, poppia ja funkia. Prince itse tanssii, kiemurtelee lattialla, hivelee rintakarvojaan – ja soittaa sähkökitaraa kuin riivattuna.

Musiikillisesti *Purple Rain* oli Princeltä selvä loikka synafunkista rockin puolelle, ja sillä hän onnistui lopullisesti murtamaan mustan ja valkoisen yleisön välisen raja-aidan. Albumi on ehdoton klassikko, uskomaton sekoitus Princen tavaramerkiksi muodostunutta kuumakasta funkia, mahtavia popmelodioita ja kitarasankaruutta. Levyn kruunuina soivat nerokas *When Doves Cry*, josta Prince miksausvaiheessa jätti basson tyystin pois, sekä nimibiisi, mahtipontinen stadionrockballadi.

Purple Rainia on muuten osittain syyttämisen "parental advisory – explicit lyrics" -tarroista, sillä kuultuaan tytärensä levysoittimesta *Darling Nikkin* ("I met her in a hotel lobby, masturbating with a magazine") päätti **Tipper "Alin vaimo" Gore** ystävineen perustaa Parents' Music Resource Centerin valistukseen kuluttajia säädetyistä sanoituksista.

MIKKO MERILÄINEN

Musiikin verkkojakelusta oikeustoimia Euroopassa

TEKSTI: JIRI SIRONEN
PIIRROS: HANS-PETER WECKMAN

ÄÄNILEVYTEOLLISUUDEN kansainvälinen kattojärjestö IFPI haastoi lokakuun alussa viitisensataa eurooppalaista vertaisverkkojen käyttäjää oikeuteen musiikin laittomasta levittämisestä Internetissä. Yhdysvalloissa jo aiemmin alkaneet oikeustoimet ulotettiin nyt ensimmäisestä kertaa laajamittaisesti Eurooppaan.

Muun muassa Britanniassa, Saksassa ja Tanskassa nostetut oikeusjutut voivat myöhemmin levitä myös Suomeen. Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskuksen projektipäällikkö **Antti Kotilaisen** mukaan oikeustoimet ns. uploadaajia eli musiikin levittäjiä vastaan eivät ole Suomessakaan poissuljet-

tu mahdollisuus.

Toistaiseksi musiikin ns. downloadaaminen eli imuroiminen verkosta on Suomessa salittua. Eduskunnan käsittelyssä olevan tekijänoikeuslain myötäkin imuroimista ei kielletä.

Lakiesityksessä muutamien laittomasti levitettyjen kappaleiden imuroimista ei rangaistaisi, mutta niiden hallussapito voisi silti johtaa korvausvaateisiin kappaleen oikeudenomistajien taholta.

Mp3-tiedostokopio olisi laillinen esimerkiksi silloin, kun sen haltijalla on itsellään myös alkuperäinen äänite, tiedosto on ostettu laillisesta verkkopalvelusta tai tiedostoa on oikeudenomistajien taholta levitetty alunperin vapaasti.

Lisätietoja: www.ifpi.fi.

